

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Bang, Balthasar.; [Balthasar Bang].

Titel | Title:

Miskjendelsen : et originalt Skuespil i tre Acter

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Boas Brünnich, 1799

Fysiske størrelse | Physical extent:

77 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Miskiendelsen

55. - 29.

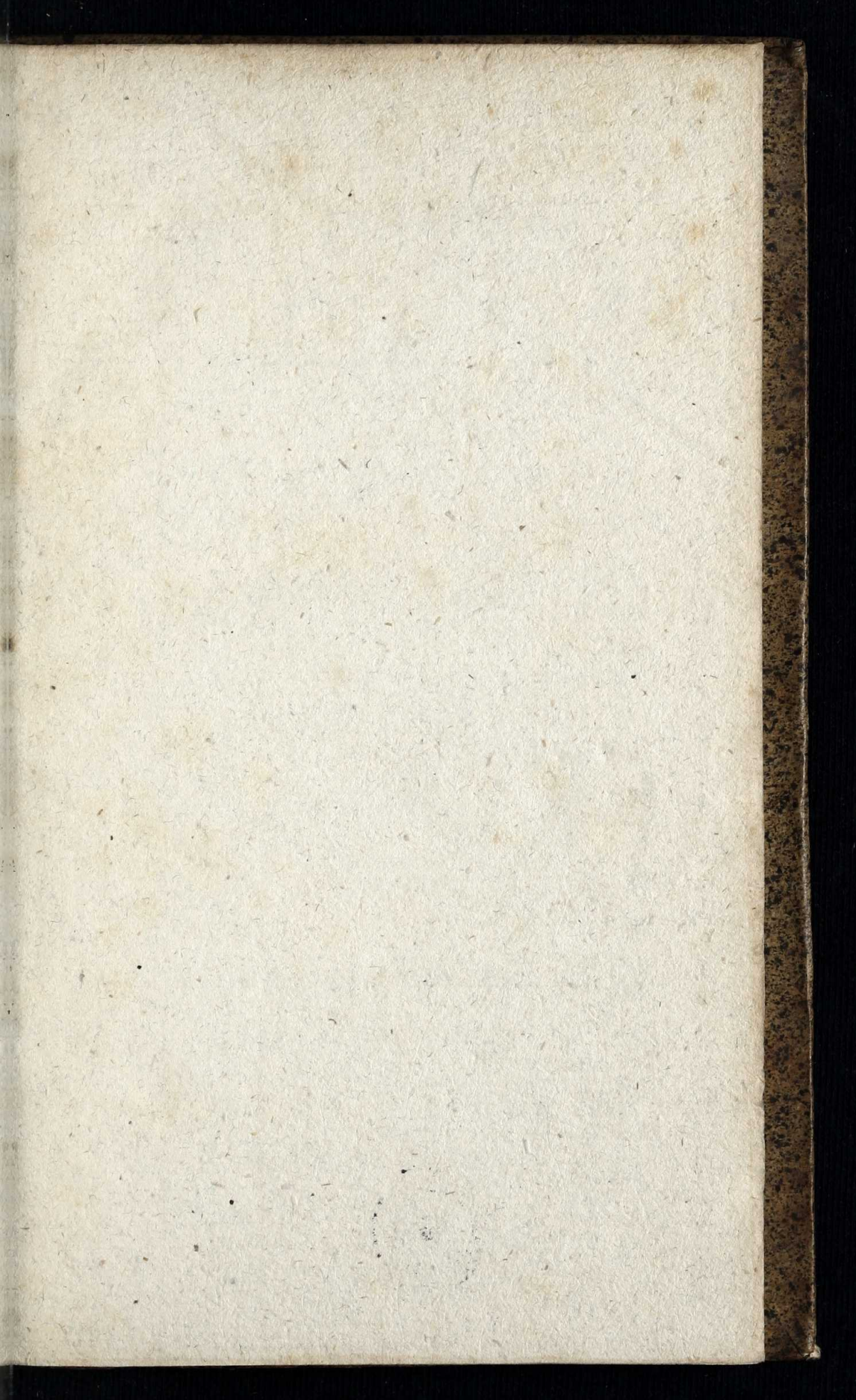
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

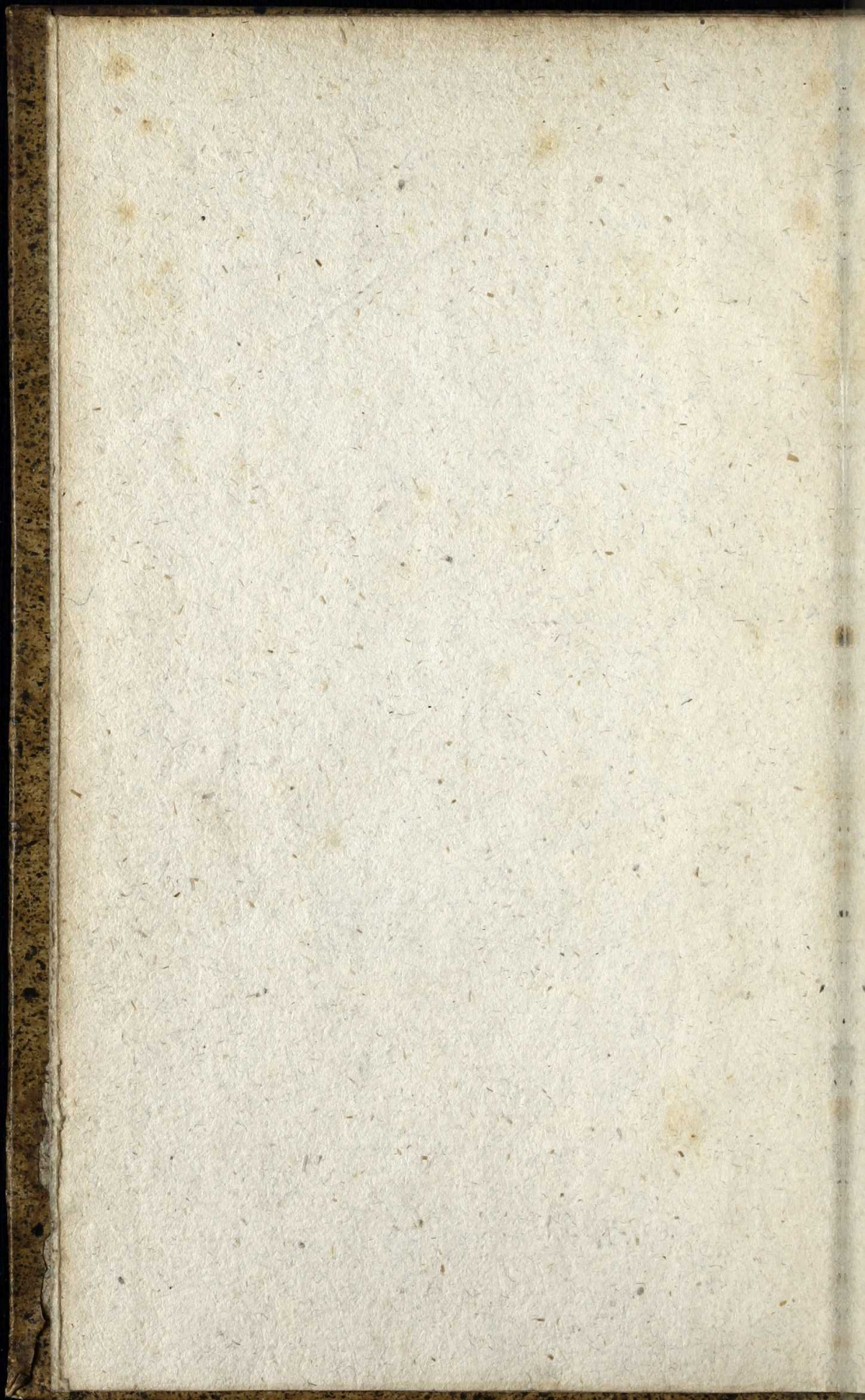
130020879549

Miskjendelsen.

Et

originalt Skuespil

i

tre Acter.

Kjöbenhavn 1799.

Trykt hos Boas Brännich,
i Fortunstræde No. 236.

Personerne:

Grev Byrmont.

Grevinde Byrmont.

Amalia, deres Datter.

Frits, Amalias Broder.

Ludvig Læsner, et ungt Menneske i Gre-
vens Huus.

Henriette, Amalias Veninde.

Baron Karlstejn.

Klibi.

Hendrik, Grevens Tjener.

Hans, Baronens Tjener.

Rettensbetjente.

Sören, Arrestforvarer.

Förste Act.

Et Værelse i Grevens Huus.

Förste Scene.

Amalie (allene ved en Syeramme.) Nej! aldrig var min Fader saa kjerlig, saa venlig, saa öm som i Aftes, hvor han smilede til mig over Bordet, hvor han kyssede, hvor han trykkede mig tæt op til sit Bryft, hvert af hans Öjekast var saa mildt, saa bedende, hvert Ord saa fromt; — o jeg frygter, at denne Ömhed er et Forbud paa noget tilkommende Onde — og hvilket da? — Dit Hjerte er jo roligt, Din Samvittighed frie, Ak Amalia, saa har Du intet at frygte, med Roe i Hjertet, med Fred i Samvittigheden, gaaer man Döden i Möde og öjner ikke dens Trusler; (sukker) og dog er jeg ikke rolig, dog er jeg saa frygtsom, saa bange, som om jeg var mig nogen Bröde be-

vidst, — tunge, underlige Ahnelse, du blive evig kun Anelse.

Anden Scene.

Amalia. Henriette.

Henriette. Amalia, om jeg nu fortalte Dig noget, der vilde bedrøve Dig, kunde Du da tilgive mig?

Amalia. Henriette kan ikke ville bedrøve mig.

Henriette. Men naar nu Pligt fordrede det?

Amalia. Saa opfylder Du denne Pligt, og jeg har intet at tilgive.

Henriette. Du tiltroer Dig altsaa Styrke nok til at kunde høre mig?

Amalia. Det værste har allerede Ahnelse, min Faders Venlighed, og Din Alvorlighed forbedret mig paa.

Henriette. Nu da — Ludvig Læsner bliver her ikke længere i Huset.

Amalia. Ludvig, for Guds Skyld, tal tydeligere.

Henriette. Din Fader frygter for Folks Snak, Din Moder forsvarer ham, og jeg kommer selv nu nylig fra dem; saa vidt som jeg hørte, skal han bort inden i Morgen.

Amalia. Ak! Henriette, hvorfor taug Du ikke? bedre at tie, end gjöre Folk ulykkelige ved at tale.

Henriette. Jeg troede Du önskede hellere at faae det at vide af mig, end af en fordomsfuld opbragt Fader.

Amalia. Ludvig bort? — Gode Gud! hvorfor lærte vi da at kjende hverandre? hvorfor fölte og tænkte vi stedse det samme? ved hver Omstændighed, ved hvert Tilfælde i Livet, handlede vi stedse eens, og nu skilles, maaskee skilles for evig!

Henriette. Tungt, gode Pige, meget tungt! men ikke maa vi heller haabe altid at træde paa Roser. Livet har mange Glæder, og vel at det ogsaa har mange Sorger; ligesom en Torn hist og her i et Blomsterbed ofte gjør os opmærksomme paa Rosen og Lilierne, ligeledes gjør Kummer ogsaa, at vi desbedre skjönne paa det Gode.

Amalia. Henriette, havde Du vidst hvor inderlig Du bedrövede mig, Du havde da gjerne opofret Venskab denne Pligt (græder).

Henriette. Grød nu ikke, hvad gavne Taarer uden Raad? de ere lige falske Penge man giver til en Fattig. I Begyndelsen forskaffe de ham Tröft, de lindre hans Kummer, han glemmer sin Armod og sine Lidelser, og af Glæden bliver han som dyffet i en Dvale. — Men ak! nu vaagner han, han betragter Pengene nøjere, han

feer at de ere falske, og vred forbander han nu Mynten, forbander sin svundne Glæde, og ulykkeligere end forhen falder han tilbage i sin forrige Tilstand. — Saaledes ogsaa Taarer; for et Öjeblik dyffe de os i en söd Dröm, men Smerten skal vord os desto skrækkeligere naar vi vaagne.

Amalia. Og hvo skulde vel aftörre disse Taarer?

Henriette. Din Fornuft; lid som en Mand, trods Skjæbnen og alle dens Trudler, de ligne en Storm, der tidlig begynder en Sommermorgen; lad den rase, og den vil snart höre op.

Amalia (i Tanker.) Bort figer Du han skal — og til hvem da? uden Fader, uden Ven, uden Raadgiver, skal han nu ene vandre ud i den vide Verden for at tjene sit Bröd. Selv dydig vil han troe at ogsaa andre ere det, og, o Gud! og maa skee for sildig vil han finde sig bedraget.

Henriette. Du seer nu ogsaa alt fra den værste Side; Læsner har Forstand, han kan vogte sig, han har Kundskaber, kan kan erhverve, han har et ömt Hjerter.

Amalia. Just derfor frygter jeg, var han mindre god, var der ogsaa mindre Fare.

Henriette. For Læsner er jeg ganske ubekymret; han har rejst udenlands i 3 Aar, og ærer man ikke andet derved, saa lærer man dog at kjende Mennesker. Men Du, som elsker ham,

som længe har elsket ham — Amalia, det havde jeg ikke fortjent.

Amalia. Jetta! Jetta! ingen Bebrejdelser, er min Straf ikke stor nok alligevel? eller troer Du maaskee at jeg vilde dølge noget for Dig? Sandt, Læsner og jeg elske hverandre, men, ved den levende Gud, jeg sværger Dig, at aldrig een eeneste Gang i vort Liv have vore Læber udtalt Navnet Kjerlighed. Et vist Öjekast, en vis Fölelse ved andres Uhæld, et Suk, en öm Taare, o! den tolker langt bedre Hjertets Sprog end Ord, disse neddampe kun hine, og aldrig bleve de finere Fölelsers Tolk.

Henriette. Rolig Amalia, tör Dine Öjne, der ere de Gamle.

Tredie Scene.

De Forrige, Greven og Grevinden.

Greven. God Morgen Börn, allerede saa tidlig ved Rammen?

Amalia. Syenaalen forslaaer Tankerne, og i det mindste for et Öjeblik glemmer man hvad man ikke gjerne önsker at tænke paa.

Grevinden. Byrmont, har Du seet nogle af Amalias Broderier? hun broderer virkelig smukt.

Greven (seer paa Rammen). Smukt, meget smukt. Dog, den Skygge der er for svag, de Træer for mørke, men Luften — Luften er ret chermant, den Skye er ifær mesterlig. (Klapper hende paa Skuldrene). Det var Ret Amalia, lad mig see Du vedbliver saaledes. Broderie er en af de smukkeste og vanskeligste Kunster. Men den Skygge maa Du forandre.

Amalia. Det hele var ogsaa blevet meget smukkere, om jeg havde havt bedre Silke, men man kan ingen faae her.

Greven. Inden 14 Dage skal Du have den skjönneste Kristiansfælder Silke.

Amalia (kysser ham paa Haanden).

Greven. Gaae nu op paa Eders Kammer, Börn.

Amalia. Henriette, hjælp mig min Ramme op. (Begge tage Rammen og gaae).

Fjerde Scene.

Greven og Grevinden.

Grevinden. En sjelden Datter, Byrmonst.

Greven. Og just fordi hun er saa sjelden, derfor forandrer jeg heller ikke min Beslutning. Amalia er nu 20 Aar, hele Byen taler om det, endogfaa Folk af Stand have gratuleret mig med den fattige Diævel til Svigerfön.

Grevinden. Mand, Læsner er fattig men ærlig, og Armod maa ikke spottes. Vel har han ikke et Patent bemalet med forskjellige Farver, ikke et Vaaben med Heste, Hunde, Æsler eller Faar i, men hans Handling, hans Hjerte, hans hele Sjæl er Adel. Aldrig er nogen Lidendes Taare kommet for hans Öje, aldrig nogen Trængendes Suk for hans Öre, uden han jo dog har fögt at lindre det, og, troe mig Mand, mellem tusinde Kammerherrer vilde Du ikke finde een eeneste Læsner.

Greven. Hvilken Iver! hvilken Hæftighed! Du tager Dig jo af ham, som Du var hans Moder.

Grevinden. Og er jeg ikke ogsaa hans Moder, er jeg ikke hans Plejemoder? For 23 Aar siden, da vi en Eftermiddag vilde kjöre ud, da fandt vi dette Barn paa vor Trappe; dengang havde vi endnu ingen Börn; vi toge det til os, vi opdroge det som vort eget, og hvor ofte har det ikke frydet os? hvor ofte har Du ikke selv, naar Det paa Dit Skjöd med sit uskyldige Smil gjorde os saa usigelig lykkelige lovet det evig faderlig Kjerlighed. Aaret derefter fik vi selv Börn; med Frits og Amalia blev Ludvig opdraget, og dette Barn, hvis Smil fordem udgjorde saa stor en Deel af Din Lykfalighed, dette Barn vil Du nu saaledes for-

skyde? og dog spørger Du mig, hvorfor jeg ikke er rolig; dog undrer Du Dig over at der ofte lifter sig en Taare i mit Öje, og at dette Menneskes Skjæbne gaaer mig saa nær.

Greven. Men vil Du da at jeg evig skal föde det lange Menneske?

Grevinden. Man skal ikke fætte en Blömst i en Urtepotte, naar man fiden vil glemme at vande den; ikke give en Fattig Haab, ikke række en Nödlidende Haanden, naar man fiden kold vil trække den tilbage; og vee den Mand, der lader en Lejlighed gaae forbi til at gjøre en god Gjerning, vee ham, han glemmer sin Bestemmelse, og hvad er han i det Öjeblik han glemmer den? Hunden, der staaer lænket for en Bondes Huus, gör naar der kommer en Fremmed, og Menneskene lukke deres Pung, just naar de burde aabne den, just naar deres Medmennesker trænge. Nu er det, kjære Mand, Du allermindst burde nægte Læsuer Din Hjelp; vant til Overflödighed i alt, vant til Ödselhed og Pragt, vil det falde ham vanskeligere nu end nogenfinde för at komme ud med lidet; hver Gang hau skal kjöbe noget, har han ingen Penge, han vil savne os og mangle. Tänk Dig, Ludvig skulde mangle det Nödvendige, det var dog ikke Ret.

Greven. Du maa bruge saa megen Veltalenhed som Du vil, saa forfikkrer jeg Dig, at jeg ikke forandrer det allertingeste heri. — Min Datter og min hele Familie er jo i Stand til at blive udraabt og beskjemmet. I Assembleerne spørger man: har De hørt Nyt? Amalia Byrmont skal giftes. Giftes, skrige Damerne, blive røde i Hovederne som Tyre og klemme deres Vifter i Stykker af Arrighed; thi i det mindste troe de at Brudgommen bliver en Comte — en Duc. Hele Adelen spidser Ören, man spørger, man hvidsker, og endelig kommer der en lille unoble fattig Student krybende frem, og det et Hittebarn oven i Kjöbet. — Mon Dieu — par bleu gaaer det hele Salen igjennem; la Comtesse de Byrmont, en af de ældste Familier, hvis Vaaben er et Æsel og en Örn, giftes med en Student, besmitte Blodet og lægge Faderen i Graven af Sorg. Jo, et sinukt Parti. Nej, Frue Grevinde, der bliver intet af, han maa bort inden i Morgen, min Beslutning er fast.

Grevinden. Din Beslutning er fast siger Du; og bör man da unddrage et fattigt Menneske den Hjelp man skylder ham; for en engang tagen daarlig Beslutning, bör man udsætte Dyden for at beskjemmes og krænkes, udsætte et ungt endnu uskyldigt Hjerter for at fordær-

ves; og skulde Verdens usle Fordomme, tomt Klubsnak eller Assamblee-Sladder kunne bevæge en Mand til at forskyde et Menneske, hvis hele Vandel var Dyd, hvis Grundsætninger Ærlighed og sine Medmenneskers Gavn.

Greven. Jeg gjør det nu ikke anderledes, om Du saa anraaber Himlen selv til Havn (ringer).

Femte Scene.

Hendrik, de Førrige.

Greven. Følg op med paa mit Kammer Hendrik, han skal gaae til Læsner for mig med et Brev; (til Grevinden) jeg vil skaane Dig (gaaer).

Sjette Scene.

Grevinden allene.

See der, saaledes gaaer det her, og saaledes overalt i Verden. Menneskene maa smigres, man maa logre for dem som for et glubende Dyr; havde jeg nu kunde nedladt mig til Bønner, havde jeg kaldt Læsner ned og ladt ham knæle, saa havde han blevet, men da jeg hverken kunde fornedre mig selv eller ham, see, saa hedder det sig at vores Beslutning er fast. O!

I svage Mennesker, I vide meget vel at I handle urigtigt, men dog har I ikke Mod at opofre en Caprise for hvad der er Ret. Mænd! Mænd! I skulde oftere lade os raade, og det vilde sikkert gaae bedre end det gaaer (gaaer).

Skuepladsen forandres. Ludvig og Frits's Værelse. Et Bord.

Syvende Scene.

Ludvig allene (læser i en Bog).

Hvor det er smukt, det er saa simpelt og dog saa udtryksfuldt, saa passende og saa inderlig rørende. Endogsaa i min Barndom kan jeg erindre hvor glad jeg blev, naar jeg kom til det Sted, fuimus Troes, Ilium fuit. Man kan ikke læse det uden at fælde Taarer, ikke læse det uden man ret maa tænke sig ind i Troja, uden at see Hector med slagrende Haar og blodigt Ansigt staae for Æneas i Drømme og høre ham udfukke fuimus Troes — Ilium fuit.

Ottende Scene.

Læsner. Hendrik.

Hendrik. Her er et Brev til Dem,

Læsner. Til mig?

Hendrik. Til Dem.

Læsner. Fra hvem?

Hendrik. Fra Herren.

Læsner. Hvilken Herre?

Hendrik. Hvilken Herre. Ih, for Fanden, jeg veed at der ikke er mere end een Herre i et Huus; man har sommetider nok med ham at gjöre.

Læsner. Godt, nu kan han kuns gaac.

Hendrik. Nej, skyldige Tjener, jeg vil nok have Svar paa det.

Læsner. Sagde hans Herre det?

Hendrik. Min Herre? Ih nej, han hörer vel nok, hvo det er der figer det.

Læsner. Hendrik.

Hendrik. Hr. Læsner.

Læsner. Brændevinet har nok været for stærk i Dag.

Hendrik. Oh nej saamen, det kan jeg dog just ikke fige, det var ret godt, men har han ikke hört det gamle Ordsprog, naar Barnet er dödt, saa er Faderskabet ude, og naar Vognen halder, saa skyde alle bag paa, det övrige vil han let faae at see i Brevet. Ydmyge Tjener! (löber leende bort).

Niende Scene.

Læsner allene.

Höflig plejer den Karl just ikke at være, men saa bandsat grov har han heller ikke været för.

Naar Vognen hælder skyde alle bag paa, naar BARNET er dødt, faa er Faderskabet ude, og det övrigte skal jeg læse i Brevet; jeg maa dog see hvad alt det kan være. (brækker Brevet og læser det; efter en Pause). Vise mig bort, ud af Huset inden i Morgen — mig, det havde jeg ikke ventet; BARN, og hvorfor havde Du ikke ventet det? kjender Du ikke Verden? kjender Du ikke Menneskene endnu? den Mand, der i Dag rædder et Menneske fra at falde i en Brönd, styrter ham jo selv i den i Morgen. Ak Amalia! Amalia! fuimus Troes, Ilium fuit.

Tiende Scene.

Læsner. Frits.

Frits (som har hört det sidste). Sumus Troes, Ilium est.

Læsner. Nej Frits, Hector spaaede rigtigt.

Frits. Du seer saa forvirret ud, for en Time siden da jeg forlod Dig, var Du saa glad; og nu, min Gud, Ludvig hvad fattes Dig?

Læsner. Intet, aldeles intet, ondt Lune.

Frits. Ondt Lune; nej Ludvig, en Mand med Dit Hoved, med Din Eornuft, med Dine Talenter lader sig ikke styre af Luner, lader sig ikke bevæge til at være kold imod sin Ven for en Lunes Skyld. Ludvig, har jeg fornærmet Dig? mit

Hjerte og Dine Öjne fige mig nej; o, faa kom her i disse Arme, kom her til denne Barm, hvor Du faa ofte tyede hen naar Kummer rynkede din Pande. Fölelsen, ja den blotte Tanke om at man har en Ven, der gjerne deler Fryd og Kummer med sig, oh den er faa föd, faa tröstende.

Læsner. Men, naar jeg nu forsikkrer Dig, at jeg virkelig intet fattes, og at jeg endogfaa er ret glad.

Frits. Ved den almægtige Gud det bavde jeg ikke fortjent. Vi elskede og agtede hverandre faa höjt, vi kjendte hverandre faa nöje, at vi aldrig burde nære en eneste Tanke, uden at dele den.

Læsner. Du har Ret, men tilstaae mig nu det, som Du faa ofte för har tilstaaet mig, at der gives Ting i Verden, hvorom en hvis Fölelse i Livet forbyder os at tale, endogfaa til vor inderligste, til vor fortroeligste Ven.

Frits (bedrövet, med et Suk). Ak! i hine blidere forglöse Barndoms Dage forekom der aldrig noget saadant, vort Hjerte var vor Tunge, vi havde ikke en Tanke, ikke en Fölelse, ikke en Glæde uden vi delede den. Aldrig tyede vi til de tomme Cirkler hvor kuns Uslinger krybe hen for at glemme sig selv og sine Laster; aldrig gik vi ud i den blotte kjedsommelige Tanke, for at forslaae Tiden, nej, ved hver Omgang, ved hver Samtale höstede vi Nytte til Styrke mod Lasten

og dens nedrige Handlangere, og kuns her Ludvig, kuns her om Vinteraftenerne, naar Haglen slog stærkt paa vore Ruder, og Vandet kogte i Maskinen, kuns her ved denne Kamin, naar vi vare ene, fandt vi i hinandens Arme den salige, den rolige Fred, som Venſkab og Fortrolighed forſkaffer dydige Hjerter, og endnu har Du en Hemmelighed for mig? — endnu? Jeg vil lade Dig være ene, jeg vil overlade Dig at dømme om et Hjerte ſom mit fortjente at omgaaes med Kulde (gaaer til Døren).

Læsner. Kunde Du nu gaae fra mig?

Frits. Naar jeg ikke længer er Din Ven, naar jeg har miſtet Din Fortrolighed, hvad ſkulde jeg her da?

Læsner. Er det Dit Alvor Frits, kunde Du virkelig have gaaet nu? juſt da jeg trængte ſaa inderlig haardt til Dig; juſt da jeg vilde have kaſtet mig i Dine Arme, og fordret Din Tilgi- velfe. — Smaa ubetydelige Fejl, naar man ikke tør haabe Forladelfe for dem af ſin Ven, — Frits — Gud, hvad tør man da haabe?

Frits. Man ſkal intet haabe, ſiger For- nuften.

Læsner. Det er ſödt at haabe, ſiger Dit Hjerte.

Frits. Vort Hjerte er ſom en Iygtemand, den förer Forſtanden i Moſer.

Læsner. Og dog vilde jeg hellere være uden Hjerne end uden Hjerte.

Frits. Egennytte, fordi Dit Hjerte forskaffer Dig Fölelser som Din Forstand nægter Dig.

Læsner. Og hvad var da vel Forstanden uden Hjertet?

Frits. Mere, langt mere end den er ved Hjertet, ellers stod jeg ikke her som et Barn, og græmmede mig over at Du har en Hemmelighed for mig.

Læsner (tager hans Haand). Gode, engle-gode Frits, Du er nu altid den samme blide, ömme, deeltagende Ven, som Du fordem var, Dit Hjerte det samme forekommende, blöde og gode som det var i Dine yngre Aar, da dog unægtelig Sværmeriet taber sig med Alderen; men, nej Frits! jeg har ingen Hemmelighed for Dig, har aldrig havt og faaer vist heller ingen; men tilgiv mig dette, maaskee et falsk Omdömme, maaskee en alt for vidt dreven Delicateffe, men jeg kan umulig fige Dig det; see der er et Brev, læs selv, og Du vil undskylde mig.

Frits (læser höjt). Hr. Læsner! De tilgive mig, men jeg nödes virkelig til at lade Dem vide, at De ikke kan blive i mit Huus længer indtil i Morgen. Grunde, som jeg maae have mig selv forbeholdne, tvinge mig dertil.

Deres Ven.

Greve af Byrmont.

Læsner. Har Du læst?

Frits. Ja.

Læsner. Indseer Du nu hvorfor jeg maatte tie?

Frits. Ja.

Læsner. Frits, synes Du jeg havde Ret?

Frits. Ja.

Læsner. Fortjente jeg Bebrejdelser?

Frits. Nej! (vil gaae.)

Læsner. Hvorhen? Jeg haaber Du kjender mig, Forbønner ville være Fornærmelser, og Fornærmelser vil Du vel ikke kunne begaae.

Frits. Jeg kjender Venskab og dets Rettigheder, jeg kjender Dig, dit Hjerte og Din Delicatesse, jeg gaaer til min Fader, men om at Du skal blive taler jeg ikke et Ord.

Læsner. Ikke et Ord, godt, giv mig Din Haand derpaa.

Frits (forundret). Min Haand? og den fordrer Du, den fordrer Ludvig. Naar holdte vi hverandre for saa svage at der udfordredes andre Forsikringer paa vore Løvter end et Ja. Ærlige Mænd behöve ikke disse lave Bekræftelser, et Ord er et Ord, og mellem os havde jeg mindst ventet at slikt gjordes nödig (vil gaae).

Læsner. Frits, vi maa ikke skilles saaledes fra hverandre, Venner maa aldrig forlade hinanden med en Rynke paa Panden. Hvor underlig om-

tumler ikke Skjæbnen Menneskene her i Verden; i det samme Öjeblik vi aabne vort Öje, i det samme lukkes det for evig. Gode Frits, tank Dig, at Du nu havde forladt mig, Du var gaaet vred fra mig og maaskee död inden jeg havde talt nærmere med Dig. Gud — hvor ulykkelig var jeg da ikke blevet, jeg vilde troet at Dit sidste Aandedræt havde været Forbandelse over mig, jeg vilde evig begræde en Bröde, som jeg dog mod min Villie havde begaaet, og endelig vilde jeg bleg, mat og kummerfuld have kastet mig paa Dit kolde Lig, og forjæves anraabt Din Tilgivelse. Nej, vi maa ikke skilles saaledes ad — Din Haand!

Frits. Ludvig, hvorfor denne Tone, det var jo som det var Afskeds-Tonen, som om jeg aldrig mere hörde denne Stemme, som om vi faae hverandre for sidste Gang, og Du veed dog at jeg ikke kan taale at höre Dig tale saaledes, at jeg endnu ikke en eneste Gang i mit Liv har sagt far vel til Dig, og at den blotte Tanke om at være fra Dig, bringer Taarer i mit Öje. Lad endogfaa Skjæbnen adskille os, Döden vil igjen forene os, og hvordan end det gaaer, saa sees vi igjen enten her eller i Graven.

Læsner. Enten her eller i Graven,

Frits (gaaer).

Ellevte Scene.

Læsner allene.

Lykkelig, ti Gange lykkelig den Mand, der har fundet saadan en Ven; dette ömme Hjerter, denne varme Deeltagelse, denne fine Forstand, ak! den findes saa sjelden; — men Vee, dobbelt Vee den Mand, der efter at have fundet ham, misbruger ham. O Frits! ethvert Suk i Dine Arme vilde være en Forbrydelse, vilde være en Utaknemmelighed mod Forsynet. (Trækker en Kuffert frem). I denne Kuffert ligger min lille Bog, ligger den Bog hvori Haftes udödelige Lida staaer, det var den Bog jeg fik til Nytaarsgave af Amalia. Læsner, sagde hun, tænk paa mig hvergang De blader i denne Bog; o Amalia, jeg behövede ikke at blade for at tænke paa Dig.

Tolvte Scene.

Læsner. Amalia.

Amalia (forlegen). Hr. Læsner, er min Broder ikke hjemme.

Læsner. Nej Fröken, han var her nu nylig, men han gik.

Amalia. De veed ikke hvor?

Læsner. Nej, men jeg formoder han kommer strax.

Amalia. Ja saa. — De har meget tralvt i Dag, — De pakker ind? — denne Kuffert — Læsner, hvad er det?

Læsner (forvirret). Mit — mit Tøj skulde vaskes, Fröken.

Amalia. Deres Tøj, Læsner, endnu kjen- der Deres Hjerter ikke til Lögn, De rödmere, slaar Öjnene ned, og Deres hele Stilling er Vidne mod Deres Tunge; men hvor kunde ogsaa et Fruentimmer, et svagt Fruentimmer som jeg, gjøre Fordring paa en Mands Fortrolighed.

Læsner (undfeelig). Fröken.

Amalia (kold). Hr. Læsner.

Læsner. Amalia.

Amalia. Ludvig, kjære Ludvig, dölg intet for mig; Kjerlighed er skarpseende, jeg veed alt, De skal rejse og det inden i Morgen, jeg kom for at bringe Dem en Tröst, — De rejser ikke ene.

Læsner. Forlad mig Fröken, jeg rejser ene.

Amalia. Nej Læsner, De rejser ikke ene, en ulykkelig Piges Hjerter følger Dem overalt, troere end Deres Skygge, denne følger Dem kuns i Solskin, men dette (pegende paa sit Hjerter) dette Læsner følger Dem overalt, i Regn og i Solskin, naar Tordenen buldrer bragende over Deres Hoved, naar Död og Skræk oprö-

rer hele Naturen, naar Lynilden i et Glimt truer at tilintetgjøre den hele Klode. O! da følger dette Dem roligt, uden Skræk, uden Kummer, og kun Tanken om Graven bringer Smil paa min Læbe og standfer den rullende Taare, der fordrer kuns — Döden.

Læsner. Min Gud! Amalia! hvad gjør De?

Amalia. Hör mig ud — De rejser, De maa rejse. Ak! det veed jeg, Ludvig tænk Dem tilbage paa vore Barndoms bröde- og forgfrie Dage, da alle vore Bestræbelser gik ud paa at gjøre hverandre lykkelige, da blot en Kage, et Baand, en Blomst gjorde os saa glade; o! nöjsomme Alder du svinder snart, og jo flere Aar jo flere Fejl. Dengang havde de aldrig et falskt Begreb om Ære, De elskede kuns Dyden for dens egen Skyld, og De var villig at tilgive et Menneske sine Fejl, naar disse ikke bleve begaaede med Overlæg og Forsæt. De vilde tilgive en stakkels Pige, naar hun forfaae sig, ikke fandt Læsner, ikke fandt, De vilde. O! da tilgiv Amalia, hvis Bröde kun er Ömhed og Kjerlighed, tilgiv mig, og modtag disse Guldstykker (rækker ham en Pung) jeg befværger Dem Læsner, for Guds Skyld, miskjend ikke dette Hjertes Fölelser, men tag dem, og ved hver Bid Bröd, ved hver Drik Vand De svæl-

ger, da tænk paa en stakkels forladt Pige, hvis Hjerte hverken en Faders Grumhed eller Verdens Fordomme nogenstunde skal kunde beröve Dem. Lev vel! Gud være med Dem, han styre hvert af Deres Fjed, hver en Tanke, hver en Fölelse; lev vel Ludvig! lev evig vel! (vil gaae).

Læsner (holder hende tilbage). Gud lönne Dem; men nej, jeg kan ikke, Armod og Stolt-
hed ere uadskillelige, tilgiv Amalia, jeg kan ikke.

Amalia. Elendige Stolte, saa er det da Din Grund, saa forneder Du Dig da, ved at imodtage af et Hjerte som mit, saa forneder Du Dig da ved at gjöre andre lygkelige; thi hvad mener Du maa være saa tröstende i Verden, som at kunne beskytte det man har kjærest i Livet for Armod og Nöd, saa tröstende for en ulykkelig Pige, der i det hun ene forladt sidder hjemme og begræder sin Elskers Fraværelse, tænker, Næringsforger har han dog ikke, og det var Dig, som betryggede ham for det. Og denne Tröst, denne Lindring for mine Lidelser kunde Din Stolthed være grusom nok at nægte mig? I Sandhed, Læsner, havde De vidst hvor höjt jeg elskede Dem, havde De kjendt mit Hjerte og mine Fölelser, De havde ikke krænket dem, ikke stödt mig saa kold fra Dem, ikke viist mig saa haanlig bort som nu; og dog anraaber jeg dem endnu engang for min Roligheds Skyld, tag dem, paa mine Knæ besværges jeg

Dem, jeg rejser mig ikke förend de har opfyldt min Bön og Deres Pligt. Läsner, skal jeg döe for deres Födder?

Läsner (kaster Pungen paa Bordet). O! Amalia, Du bringer mit Hjerte til at blöde, din Ædelmodighed gjennemtrænger min hele Sjal, og jeg tager da mod Gaver; dog, ved Gud, ikke til noget Brug.

Trettende Scene.

Hendrik, de Forrige.

Hendrik. Baron Karlstejn önsker at tale med Dem.

Läsner. Jeg er ikke hjemme.

Hendrik. Men Portneren har fagt ham De var hjemme.

Läsner. Og jeg er dog ikke hjemme.

Hendrik. Og jeg siger Dem, Portneren har fagt de var hjemme.

Amalia. Baronen er velkommen.

Hendrik (gaaer).

Fjortende Scene.

Läsner. Amalia.

Amalia. En underlig Skræk, men hvergang jeg hörer Karlstejn nævne, gyfer det i hele min Krop.

Læsner. Ond troer jeg dog ikke han er.

Femtende Scene.

Karlstejn, de Forrige.

Karlstejn. Underdanige Tjener, naadige Fröken! allerede bort? naar saae man Löven skrækkes for en Hund?

Amalia. Löven er ædelmodig, naar den ikke nænner at bide, saa gaaer den.

Karlstejn. Maaskee min Nærværelse... jeg vil strax...

Amalia. Ingen Ulejlighed, Hr. Baron, jeg kom herop for at tale med min Broder, han er gaaet ud hörer jeg, De seer altsaa selv Aarsagen. Tjenerinde! (gaaer).

Sextende Scene.

Læsner. Karlstejn.

Karlstejn. Jeg kom op at vilde see til Dig, jeg synes dog det var Synd at det gamle Bekjendtskab skulde uddöe, men hvor forundret bliver jeg ikke, da Tjeneren fortæller mig, at Du i Morgen skal flygte. Aarsagen dertil fordrer jeg ikke at vide, det var jo at ville trænge ind i dit Hjerte, og der veed jeg dog alt for vel at jeg er ganske udelukket. Altsaa kuns et Spørgsmaal har jeg at gjöre Dig.

Læsner. Naa?

Karlstejn. Er Du min Ven?

Læsner. For at lære Mennesker at kjende, som man fra Barndommen af ikke er opdragen med, udfordres virkelig Aarhundreder. Alvorligt talt, Karlstejn, jeg kjender Dig ikke.

Karlstejn. Du har ofte hørt tale om mig, og det ikke fra den fordeelagtigste Side; men dog troer jeg aldrig Du har hørt noget om mig, der har vanæret mit Hjerte.

Læsner. Nej, det har jeg aldrig.

Karlstejn. Nu vel da, faa hör mig, men lov mig først at Du ikke bliver vred.

Syttende Scene.

Hendrik, de Forrige.

Hendrik. Her er den fattige Skræderfön igjen og begjærer at tale med dem.

Læsner. Er det den lille Frants?

Hendrik. Ja.

Læsner. Lad ham komme ind.

Hendrik. Det vil han ikke.

Læsner. Hvorfor ikke?

Hendrik. Det maa han selv fige Dem.

Læsner (til Karlstejn). Du tillader, jeg kommer strax igjen (gaaer ud med Hendrik).

Attende Scene.

Karlstejn (allene).

Nej, nej, min kjære Læsner, gaaer ikke an, om Du saa var den eneste: gaaer ikke an, siger jeg. Amalia er rig, Adel, gammel Adel, og smuk, smuk som en Engel, et eneste Kys; et eneste Favnetag af hende er hele mit Baronie værd; hun skal, hun maae blive min, om saa det hele Huus skal underkjöbes. (Seer paa Bordet) Hvad Djævelen er det? denne Pung, disse Penge, faae jeg ikke dem i Fior paa hendes Toilet, hun havde just den Dag faaet dem af hendes Fader i Nytaarsgave. Velkommen, mine Venner, I skal fandelig spille en stor Rulle her. Ventelig har Læsner nu i dette Öjeblik faaet dem af Amalia uden Forældrenes Vidende. Naar de ere borte, ja see, saa tør man ikke spørge om dem; man vil troe, at Tjeneren har taget dem, ærgre sig lidt i Begyndelsen, men dog tie stille; altsaa, (putter dem i Lommen) bravo, det gaaer an.

Nittende Scene.

Karlstejn og Læsner.

Læsner. Jeg beder om Forladelse, at jeg har øpholdt Dig saa længe, men det var just Bud fra en fattig Familie om Understöttelse, og Du veed

nok at det er en af de Ting, der maa omgaaes med den fineste Delicateffe.

Karlstejn. Rigtig, meget rigtig, man maa aldrig lade et Menneske føle, at man gjør ham en Tjeneste.

Læsner. Jeg synes Du begyndte før som med en Slags Indledning.

Karlstejn. Indledning, oh ja, eller egentligere med en Supplik, som jeg nok ogsaa gjerne vilde komme frem med, dersom jeg vidste at den kuns ikke fornærmede Din Stolthed.

Læsner. Lad høre engang.

Karlstejn. Jeg vilde saa nødig gjøre Dig imod.

Læsner. Frygt du kuns ikke, jeg lover Dig, at jeg ikke i allerringeste Henseende vil tage det ilde op.

Karlstejn. Vel da. Landlivet har altid været Dig meget kjert, jeg erindrer ogsaa at Du ofte haver sagt: Landmanden ene er lykkelig.

Læsner. Det har jeg, det har jeg ofte sagt, og endnu i dette Öjeblik önskede jeg, at jeg var Bonde.

Karlstejn. Just i Dag, min Ven, er der en Mand, der har udbetalt mig 4000 Rdlr., som han skyldte mig; om du nu vilde laane disse Penge, gjorde du mig virkelig en Tjeneste, ellers liggede i mit Chatol uden at indbringe mig Renter, og

du veed selv, at vi Capitalister maatte fulte ihjel derfom der ingen var, der vilde laane vore Penge.

Læsner. Men hvad i al Verden skulde jeg gjøre med dem.

Karlstein. Kjöbe Dig en Gaard for dem, rejse ud paa Landet, og blive Bonde. Du lever da frie og uafhængig af alle Mennesker.

Læsner. Uden af Dig.

Karlstein. En god Villie fortjente ikke et slet Svar.

Læsner. Om Forladelse, Karlstein, jeg tænkte ved Gud ikke paa nogen Ting mindre dengang, end at fornærme Dig; men synes du ikke selv, at det falder lidt latterligt, at jeg skulde laane Penge, jeg, som aldrig kunde betale dem.

Karlstein. Hvor Du nu kan staae og sladre; Capitalen bliver jo staaende i Gaarden, som Du kjøber, og er altsaa sikker; men Renterne er det blot der aarlig skal betales.

Læsner (grundende). Altsaa blot Renterne?

Karlstein. Ja vist, og det övrige, som der er over Renterne, det er dit.

Læsner. Top, jeg slaaer til, kjøber Gaard, bliver Bonde, og trækker selv Plov, om jeg ingen Heste kan faae.

Karlstein. Ypperligt! bravo! det kan jeg finde mig i, Pengene ligge hjemme og vente paa Dig.

Læsner. Tak Karlstein, Tak, gaae i Forvejen; jeg kommer sfrac.

Karlstein. Far vel saalænge (gaaer):

Tyvende Scene.

Læsner (allene).

Altsaa endnu et Smil fra Dig, velgjørende Haab, endnu et, og saaledes evig til Graven gemmer mine Been. Forbryderen, der efter at have faaet sin Dom, føres ud af Fængslet, haaber, man bringer ham paa Retterstedet og han haaber, og i det Böddelen hæver Sværdet, for paa engang at betage ham baade Liv og Haab, i det Sværdet synker, haaber han dog, hans sidste Ord, hans sidste Tanke, hans sidste Suk er Haab. O grusomme Forførerinde, hvad forleder Du ikke os svage Mennesker til at troe; smil blot, og vi hentrylles i Phantasiens sværmende Saligheds Drømme, som, ak, kuns ere Drømme. (Leder efter Pengene paa Bordet) men hvor kan de være blevne af? (føler i sin Lomme) Nej, heller ikke der, skulde Karlstein? — fy, afskyelige Mistanke, bort fra dette Hjerte, maa skee har Amalia selv taget dem, dog besynderligt. (Gaaer langsom bort).

A n d e n A c t.

Baron Karlsteins Værelse. Et Skriverbord.

Förste Scene.

Hans (allene).

Nej, nu er det reent galt, og jo længere jo værre. Tydskeren figer rigtig nok: jo længer jo lieber, men Fanden faer i Tydskeren løj han ikke, dog jeg kan troe det er ikke förste Gang. Har jeg ikke lige fra i Morges af maatte löbet, faa til Skræder, Skomager, Haar-skjær, Sadelmager, Berider, Glaspuster; Commissionairen, og til Fanden og hans Oldemoder; den der fæster sig til saadanne unge Herrer, fortjener, Fanden tage mig, heller ikke at have det bedre, for naar de bare have Raad at holde dem en Ridehest, Pudelhund og Matraisse, faa tör man ikke komme dem nær paa ti Skridt, og viste man dem ikke undertiden at man havde Marv i Knoklerne, vare de men heller ikke bange for at flaae. Hejsa! der har vi ham, Trisk Trosk op af Trapperne, naa nu gad jeg dog vist hvor han har stövet om.

Anden Scene.

Hans. Karlstejn.

Karlstejn. Var I hos Klibi? kommer han?

Hans. Jeg kunde ikke faae ham i Tale, han var just nyelig gaaet ud, men Pigen lovede at han skulde komme herhen, saasnart han kom hjem.

Karlstejn. Godt, var Du hos Skræderen?

Hans. Ja jeg var, Herre, men det er da en Satans Karl; han svor og forbandede sig paa at han ikke vilde gjøre Frakken kortere end til Knæerne, for han sagde . . . ja jeg tør ikke sige hvad han sagde.

Karlstejn. Naa, hvad sagde han?

Hans. Ja, han sagde at Herrens, aa nej, jeg tør ikke sige det.

Karlstejn. Vil Du nu strax sige det, eller jeg . . .

Hans. Ja, han sagde at Herrens Knæ. Knæ vare for tykke til faa kort en Frakke.

Karlstejn. Hvad, den Skurk, sagde han det, gaae strax hen og tag Frakken fra ham og bring den til min anden Skræder. Dog hör, var Du hos Glaspusteren?

Hans. Jeg sagde at Herren endelig maatte have sine Öine til i Morgen, han skulde paa Bal, og det lovede han ogsaa; men han vilde ikke gjøre dem af grönt Glas.

Karlstejn. Og hvorfor ikke?

Hans. Fordi han forsikrede mig paa, at saalænge man kunde kjende et Mandfolk fra et Fruentimmer, saalænge kunde man see godt, og Briller af grönt

Glas vare ikke uden for dem, der næsten vare gandske blinde.

Karlstejn. Din Æfel, sagde Du ham da ikke, at jeg ogsaa er blind?

Hans. Jo Skam gjorde jeg saa; jeg fortalte ham endog saa, at De forgangen Morgen havde kysset og embraseret mig, i den Tanke at det var Comtesse Byrmont; men det hjalp altsammen ikke, han blev dog ved at paaftaae, at De faae meget for godt til at faae grønne Briller; men her gav han mig noget Vand med (taer en Flaske af Lommen) som han sagde at Herren hver Morgen skulde smøre Öjnene med, saa vilde De sikkert blive saadan at De ikke kunde see uden med grönt Glas.

Karlstejn. Godt, husk nu paa at jeg bruger det i Morgen. Gaae nu.

Hans gaar.

Tredie Scene.

Karlstejn (allene).

Naar Fælden er godt opstilt, Hjernet skarpt, Flæsket fedt, saa fanger man snart Musen. See denne Pung sender jeg Greven, beskylder Læsner for Tyv, og ventelig bliver han da saa vred paa ham at han ikke vil betale de 4000 Rdlr., som jeg strax efter sender Rettensbetjent hen for at indkræve. Læsner bliver Tyv og Skyldner paa en-

gang, han kan ikke betale, man trækker ham i Arrest, hvor han nok skal blive indtil videre,

Fjerde Scene.

Karlstejn. Klibi.

Klibi. Rigtig, indtil videre.

Karlstejn. Velkommen Klibi, velkommen; her er ingen Tid at spille, altsaa med et Ord: kan Du hjælpe mig?

Klibi. For Fanden, Hr. Baron, er det at spørge om Kongen er Adel. Dog, med Forord, jeg slaer ingen ihjel. For Fanden har skindbarlig sit Spil med dem der slaer ihjel; naa naa, forstaae mig ret, slaae ihjel siger jeg, men ellers lidt Pulver, lidt Arsenik, lidt som man saadan kunde faae Ondt af, ih ja, med stor Fornøjelse, det er jo vor Pligt at tjene Næsten.

Karlstejn. Ja vist Klibi, ja vist, men dette maa udføres med Behændighed.

Klibi. Husker De da ikke længer de to smukke Bröggerdötre, Jödepigen, Grevinden fra Landet, Frökenen i Klosteret, Comtessen paa Slottet, Enken i Kjelderen, kort, jeg tør forbande mig paa her ikke er et Huus i hele Byen uden vi have været i hver Etage af det.

Karlstejn. Staae nu ikke der og flader, Tiden er knap, og inden vi veed et Ord af det faa kommer han.

Klibi. Hvo?

Karlstejn. Ih, Læsner. Kjender han ham?

Klibi. Jeg har seet ham et Par Gange, han er i Grev Byrmonts Huus, en høj smuk stærk Karl, men disse Næver mangle heller ikke Mary.

Karlstejn. Seer Du, denne Læsner vilde jeg gjerne for visse Aarfagees Skyld have fat i Slutteriet et Par Maaneders Tid, og det gaaer ikke ret vel an uden Din Hielp, Klibi.

Klibi. Jeg takker skyldigst for de gode Tanker Baronen har om mig. Kommer Læsner her hos Dem?

Karlstejn. I Ojeblikket venter jeg ham; han vil laane 4000 Rdlr. af mig, og om Du kan faae disse Penge narret fra ham, see saa have vi Karlen. Enten Du nu vil stæle dem, eller overfalde ham paa Gaden, eller Du maaskee bedre kan — ja Du maa da selv bedst vide hvad Du kan.

Klibi. Men jeg indseer aldeles ikke hvad det kan nytte Dem, om De endogfaa fik alle Pengene fra ham.

Karlstejn. Toffe, saa stævner jeg ham, og naar han da ikke kan betale, sætter jeg ham fast.

Klibi. Og De mener ikke at Greven skulde betale for ham.

Karlstejn. Ja naar jeg ikke bedre forstod mig paa sligt; saa gav jeg mig ikke af med det; men seer Du, denne Pung har jeg taget fra Læsner, han har faaet den af Amalia, uden Forældrenes Vidende; jeg sender den til Greven, siger at Læsner har stiaalet den fra hans Datter, og naar Greven overbevises om alt det, saa troer jeg neppe han vil betale 4000 Rdlr. for en Tyv, som han allerede i Forvejen er vred paa, og som skal ud af hans Huus i Morgen.

Klibi. Lad endogfaa det være sandt, saa kan De dog ikke kaste ham i Slutteriet i Morgen for de Penge han har laant af Dem i Dag.

Karlstejn. Men naar jeg nu siger Dig, at jeg har Stempletpapir der er to Aar gammelt.

Klibi. Som om han ikke faae efter Aars-tallet.

Karlstejn. Sludder, det er den Flegel for ærlig til.

Klibi. Ja saa.

Karlstejn. Forstaaer Du det nu? hvad?

Klibi. Jo saa temmelig. Sig mig engang, hvordan er han ellers?

Karlstejn. Hvordan han ellers er?

Klibi. Ja, jeg mener, om han har et ömt fukkende, kjælende, smægtende Hjerte, om han er en sand Kristen, om han leer i Solskin, og græder i Maanskin.

Karlstejn. Aa! han kan ikke see et Barn græde, uden strax at give ham en Kage.

Klibi. Ha! ha! ha!

Karlstejn. Hvad Diævelen griner Du af?

Klibi. Jeg troede det var en udlært Spitsbub jeg skulde narre, som for Exempel (letter paa Hatten).

Karlstejn. Drømmer Du — eller . . .

Klibi. Oh hvad, Hr. Baron, det er aldrig værdt at gjøre saa meget af saa lidt; desuden, vi kjende jo hinanden.

Karlstejn. Jeg vilde ønske Fanden havde ham med al hans Sludder, Læsner kommer her i Öjeblikket figer jeg . . .

Klibi. Skulde jeg gaae nu, hvad mener De dermed? hvad anseer De mig for, for en Nar? He! jeg har jo ingen Betaling faaet.

Karlstejn. Hvad Satan Karl, naar Du faaer Pengene fra Læsner, er det da ikke nok?

Klibi (fætter sin Hat paa). Ikke et Skridt for Dem, jeg troede De var en ærlig Mand. Jeg tog Fejl mærker jeg, far vel.

Karlstejn. Naa naa, ikke saa heftig. Venner maae ikke faae det saa snart, jeg veed jo nok en Arbejder er sin Lön værd. Der er 40 Louisdorer.

Klibi. Ja, det kan ogsaa ret skjære mig i mit Hjerte, naar Folk ikke skjønne paa det besværlige Arbeide.

Karlstejn. Saa gaae da nu, gaae, Död og Liv, der er Læsner, din Öglehund, saa far til Helvede.

Klibi (gaaer).

Femte Scene.

Karlstejn. Læsner.

Læsner. Hvo var den Mand der nu gik fra Dig?

Karlstejn. Min Commissionair, en meget skikkelig Mand.

Læsner. Physiognomiet kan bedrage, men den Karl havde da et Satans Ansigt, jeg torde ikke være allene med ham i en Stue, han saa jo ud som han kunde kyse Fanden selv.

Karlstejn. Lavater lyver undertiden, min Ven; denne Mand er en af de stræbsomste og dueligste jeg kjender, han gaaer omkring og opföger værdige fattige Familier, som jeg kan understötte.

Læsner. Meget roesværdigt, han saa ellers snarere ud som han opfögte Familier, han kunde stiale fra. Dog, Du veed vel hvorfor jeg er kommet.

Karlstejn. Vent et Öjeblik, jeg skal strax komme igjen, jeg gaaer blot ind i næste Værelse og henter Pengene (gaaer).

Sjette Scene.

Læsner (allene).

Læsner, stolte Læsner, hvor er nu Dit Mod?
 er Du nu ydmyget nok? Du som aldrig vilde
 laane af nogen anden, som anfaae det for en
 Svaghed, for en Forbrydelse at trænge til an-
 dres Hjelp, oh! Amalia, nå skulde Du see mig,
 og Du maatte rødme.

Syvende Scene.

Læsner. Karlstejn.

Karlstejn. Her ere Pengene, min Ven,
 og for en Sikkerheds Skyld, om Du eller jeg
 skulde döe, overalt man kan jo ikke vide hvad
 der kunde indtrefte, har jeg her paa dette Stem-
 pelpapiir opfat, at Du skylder mig de Penge.
 — Altsaa, om Du blot vilde skrive under.

Læsner. Meget gjerne (sætter sig ned og
 skriver).

Karlstejn. Nej, længere ned. Der, rig-
 tig nok.

Læsner. Jeg maa tilstaae Dig, at jeg al-
 drig før har havt med slikt at bestille, saa det
 forekommer mig lidt fremmedt. (Stopper Pen-
 gene i Lommen). Tak Karlstejn, mange Tak,
 jeg skal aldrig gløemme, at Du . . . .

Karlstejn. Jeg beder Dig tie, Du gjør mig kuns undfeelig.

Læsner. Som Du da vil. Far vel Karlstejn, i Morgen rejser jeg, og inden i Overmorgen er jeg Bonde (gaaer).

Ottende Scene.

Karlstejn (allene).

Og inden i Aften er Du i Slutteriet. Endnu gaaer det fortreffeligt, her i min Haand har jeg Beviset for at det er to Aar siden Læsner laante Pengene af mig, han har selv underskrevet det, der kan altsaa ingen Eed eller anden Modsigelse finde Sted, og skulde der gjøres Eed, ih nu, saa er vel min ligesaa gjældende som hans. At nu blot Klibi kan faae Pengene fra ham, inden han kommer hjem. Dog det vil han sikkert, Klibi er en ferm Mand. Fanden heller, havde jeg ikke der nær giemt at skrive til Greven (sætter sig ned og skriver).
Hans — Hans.

Niende Scene.

Hans. Karlstejn.

Karlstejn. Lys.

Hans (gabende). Saa, skal der nu skrives igjen?

Karlstejn. Naa Lys, Lys, figer jeg.

Hans. Ja ja, saa futis, saa futis (gaber) jeg er fövning, (gaaer, men kommer strax igjen med Lys).

Karlstejn (forsegler Brevet). Er det mørkt ude.

Hans. Bandsfat, man kan ikke see en Haand for sig, og den stærke Storm har slukket alle Lygterne.

Karlstejn. Hent mig min Stok med den trekantede Kaarde i.

Hans (leverer ham Stokken).

Karlstejn. Aa fy, I Helvedes Karl, tör mig det Blod af, der sidder paa den.

Hans (gabende). Blod? hvor sidder det? jeg kan ikke see noget Blod.

Karlstejn (rusker ham). Blod? fy, hvor Du gloer paa mig; giv hid. Dette Brev og denne Æske gaaer Du hen med til Grev Byrmon, hilser fra mig, spørger hvorledes Greven befinder sig, og leverer ham begge Dele, men i hans egne Hænder, hörer Du? i hans egne.

Hans (gabende). Ih ja vist, naar han tager imod Brevet, maa han tage det med hans egne Hænder.

(Begge gaae).

Skuepladsen forandres. Mørkt Torv, man hører
en Klokke slaae Ni.

Tiende Scene.

Klibi (allene, udklædt som gammel).

Diævels koldt, Klokken Ni og endnu ingen kommet, dog hvad, han kommer vel fag-
tens tidsnok, tænker jeg, (grundende) først rive
ham omkuld, og er han da for stærk, ih nu
faa lader man som man kom ham til Hjælp,
figer man er fattig, beklager sig for ham. Og
— skulde det ikke udrette noget, — faa skal
denne Dolk nok faae ham til det man vil. —
Jeg vilde vel gjerne spare Livet, men hvad,
naar det ikke kan være anderledes. Hys, stille,
der er nogen.

Ellevte Scene.

Klibi. Læsner.

Læsner. Bau, ha, man render Panden
imod hvor man kommer, og inden jeg finder
hjem, troer jeg mit Hoved er knust paa alle
diffe Lygtepæle.

Klibi (løber til ham faa han falder, bry-
des længe med ham, og løber bort).

Læsner. Hej, holla, Gevalt.

Klibi (som gammel). Hvad er der? Hvo er det som skraaler? er der flemme Folk efter ham? (rejser ham op).

Læsner. Tak, mange Tak. Aa, au min Hofte. Det var en Diævels Karl, han havde Haftværk.

Klibi. Hvo?

Læsner. Ih, den Karl, som rev mig om og vilde plyndre mig.

Klibi. Det var vist den samme, der mödte mig nu heroppe i Gaden, en høj för Karl med en rød Vest paa.

Læsner. Ja hvem Diævelen kunde nu see enten han havde en rød eller grøn Vest paa. Imidlertid takker jeg Dem meget fordi de hjalp mig. Tör jeg spørge om Deres Navn?

Klibi. Mit Navn, langt bedre for Dem at De ikke veed det.

Læsner. Bedre for mig at jeg ikke veed det, hvorledes da, forklar Dem tydeligere.

Klibi (med svag Stemme). Fordi jeg er en gammel og ulykkelig Mand.

Læsner. Gammel og ulykkelig; en af Dele er for meger.

Klibi. Begge Dele ere for meget.

Læsner. Den Forskjæl der er imellem vores Alder, jeg veed det, den forbyder al Fortroe-

lighed, men bör den derfor ogsaa beröve mig en Lejlighed til maaskee nu at udöve en god Handling. Jeg beder Dem, betroë mig Deres Skjæbne det var jo mueligt jeg kunde hjelpe dem.

Klibi (med veemodig Stemme). Hjelpe mig, Unge Menneske, Du gjør Nar af mig, eller skulde det være muligt at der endnu gives eet Menneske, der gjerne vil gavne, der gjerne vil understötte sine trængende Medmennesker. Skulde det være muligt? Yngling, Du forsoner mig igjen med den hele Menneskeslægt; dog, om Du endogfaa vilde hjelpe, saa kan Du ikke; thi jeg har intet at sætte i Pant uden et graat gammelt ærligt Hoved, og det gjælder saa faare lidet nu omstunder. Dyden undertrykkes, Alderdom spottes, Fattigdom foragtes, og kun den Rige bliver æret.

Læsner. Gamle, Du kjænder Verden fra en slet Side.

Klibi. Troe mig, jeg kjænder den som den er.

Læsner. Oh, da gid jeg aldrig maa lære at kjende den.

Klibi. Menneske, Du hvis Hjerte endnu lader til at være ufordærvet, hvis Forstand og Principier ubesmittede af denne usle Verdens endnu uslere Fordomme, forlad denne Bye, hvor kuns Ondskab, Bedragerie og de skjændigste Udsvævelser have deres Sæde, rejs ud paa Landet, arbejd,

og hellere een Kartoffel om Dagen, under Guds frie Himmel med en rolig Samvittighed og i Omgang med glade, funde, redelige Mennesker, end 10 Kramsfugle i Hovedstaden ved et greveligt Taffel, hvor Forbrydelser og Misgjerninger staae maalede i hvert et Træk; hvor Frygt for at fornærme den Mand, der giver dem en heel Deel ubetalte Retter, faaer Gjæsterne til at lyve fræk den ene Lögn ovenpaa den anden; hvor man i et Öjeblik beröver en stakkels fattig Pige alt hvad hun har — hendes Ære, og hvor Vanen snart kan fordærve endogfaa de bedste, de redeligste Hensigter. Rejs, bevogt Deres Dyd, og hör aldrig op at være den De er.

Læsner. Dyden forlader aldrig det Hjerte, hvor den engang har hersket.

Klibi. Den Dydige staaer faa fast, naar hans Pung er fuld, men Pungen tömmes, Maven skriger om Mad, kuns et Vindstöd og han falder. Der var en Tid, da jeg ogsaa foragtede denne Verdens elendige Lavheder, da jeg troede, at den Dydige ikke behövede andet uden sin egen Agtelse, og at han endogfaa rolig kunde sulte ihjel; ak den Tid er ikke mere, Visen har faaet en anden Tone. Naar jeg kommer hjem udstrække Kone og 7 umyndige Börn Armene mod mig og raabe Fader, Fader, Bröd; jeg har intet, er gammel og svag, kan intet erhverve, det krænker den Gamle, det staaer Rynker i den glattede Pande.

Læsner. Betroe Deres Skjæbne til mig, det er jo dog muligt jeg kan hjælpe Dem.

Klibi. Nu vel da. Jeg er, eller rettere jeg var Kjöbinand, handlede med Kramvarer, gik i Caution for en Bedrager, der nu er gaaet Fallit, og derfor jeg ikke inden i Morgen Middag betaler 1500 Rdlr. kaster man mig i Arrest, berøver en fyg Kone sin Mand, og 7 umyndige Börn deres Fader. Kone og Börn have altsaa intet at leve af, de maa sulte eller betle, — mine Börn betle? Fy, heller en Skurk end en Betler.

Læsner. Saaledes at skilles fra Kone og Börn, fra Venner og alt hvad man har kjært i Livet, det var haardt, alt for haardt, det skal heller ikke være saa. Der Gamle, der ere de 1500 Rd., betal deres Gjæld, fortsæt Deres Handel og bliv lykkelig. Det var min Pligt at hjælpe, om det saa er en Ubefindighed jeg evig kommer til at böde for (trykker hans Haand og gaaer).

Tolvte Scene.

Klibi (allene).

Böde? ja saa min Sjæl skal Du komme til at böde. Din Fjante, Du maa takke mig til at jeg lærer Dig at kjende Verden, ellers vilde man artig tage Dig ved Næsen.

Trettende Scene.

Klibi. Karlstejn.

Karlstejn. Pift, pift Klibi.

Klibi. Frisk Mod. Hvem er der?

Karlstejn. Stille, stille, det er mig.

Klibi. Ej ej, Hr. Baron, ja her skulde De have været, De vilde have leet Dem ihjel.

Karlstejn. Ih saa var det jo vel jeg ikke var her. Naa hvordan gik det? Lykkedes det?

Klibi. 1500 Daler fik jeg fra ham, mere tørde jeg ikke sige, ellers frygtede jeg for han skulde mærke det.

Karlstejn. Hvordan bar Du Dig ad.

Klibi. Jeg gav mig ud for en fattig Kjöbmand, og paa den Maade vakte jeg Medlidenhed i hans kristne Sjæl.

Karlstejn. Den Flegel med hans ömme Hierte. Men om han nu intet havde givet Dig?

Klibi. Saa havde dette PIAster og denne Dolk nok skulde have faaet ham til at rykke ud.

Karlstejn. Du har jo dog engang sagt at Du ikke vilde slaae ham ihjel.

Klibi. Naar Mennesket har Forstoppelse i Underlivet, veed jeg dog at han ikke döer, fordi man giver ham en Klysteer; men jeg har ikke Tid længer. Kjöbmanden maa hiem til sin syge Kone og sine 7 umyndige Börn. Tak, Hr. Ba-

ron for denne Gang. Skulde De behöve mig
veed De hvor jeg er at finde; (gaaer).

Fjortende Scene.

Karlstejn (allene).

(Grundende). Nu strax Rettensbetjentene,
og kan han da ikke betale — i Slutteriet med
ham. Naar han der har været saa længe det
gjøres nödigt, sec, saa kan man jo slippe ham
ud, og skulde Greven vilde betale for ham, ih
nu, saa gives der vel andre Midler. Klubi er
en ferm Mand. — Men ikke et Ord til Greven
om Amalia, förend Læsner er hvor han skal
være. — Hvilken Vellyst at ligge i hendes Ar-
me, at trykke hende op til sit Bryst; o Ama-
lia, Du maa blive min, om der saa skal stik-
kes Ild paa hele Huset. (Gaaer ud).

Skuepladsen forandres, Grevens forrige Værelse.

Femtende Scene.

Grev Byrmont (allene).

Befynderligt, skulde det være sandt, hvad
Hendrik siger, at Amalia har været hos Læsner
i Dag over en heel Time, skulde hun da vir-

kelig kunde bedrage sin Fader saaledes, eller er det maaskee Frygt, der holder hende tilbage. Det er altsaa paa den høje Tid at Læsner kommer bort.

Sextende Scene.

Greven. Hendrik.

Hendrik. Baron Karlstejns Tjener er her, han skal høre hvorledes Greven befinder sig; tillige er her et Brev og en Æske.

Greven. Godt, hils Baronen, befinder han sig vel er det mig kjert.

Hendrik (gaaer).

Syttende Scene.

Greven (allene).

En Æske, hvad mon der kan være i den? (brækker den) — min Datters Pung, min Datters Louisdorer. (Læser højt). Deres Excellence undskylder at jeg tager mig den Frihed at skrive Dem til, og tillige opfyldte en Pligt, i hvor tung den end falder mit Hjerte. I Dag besøgte jeg Hr. Læsner, og da jeg fandt disse Penge hos ham, som jeg strax kjendte at være

Comteffens, holdt jeg det for min Pligt, at tage og sende dem til Deres Excellence.

Deres ydmyge Tjener,

Baron Karl v. Karlstejn.

Död og Liv! Læsner en Tyv. Nej, det havde jeg dog aldrig troet.

Attende Scene.

Greven. Frits.

Frits (kysser hans Haand). God Morgen, min Fader.

Greven. Hvad bringer Dig saa fildig ind hos mig?

Frits. Jeg har læst et Brev, De har skrevet Læsner til, efter det skal han ud af Deres Huus inden i Morgen Aften; jeg veed, hvad Forhold en Sön staaer i til sin Fader; jeg veed, at det heller ikke fönnmer sig for mig at give Dem Leveregler eller fordre Regnskab af Dem for Deres Handlinger; men tilgiv, min gode Fader, her taler mine Fölelser, her taler mit Hjerte og det Venkskab jeg bærer for Læsner.

Greven. Et snukt Venkskab.

Frits. Fader, Læsner er min Ven.

Greven. Læsner er en Skurk; veed Du at han i Dag gandske allene har talt med Amalia paa sit Kammer, at hun har været hos ham

over en Time, og at man har hørt hende græde. Veed Du det?

Frits. Nej, men om saa var, Læsner og Analia ere opdragne med hinanden fra Barndommen af, de kjende altsaa hverandre og maa nødvendig elske. Læsner er saa forstandig, saa god, Fader, de kjender ham ikke.

Greven. Jeg haaber dog vel Du elsker Din Søsters Ære for højt til at ønske hende Læsner som Brudgom, han er jo ikke Adel.

Frits. Og hvad er Adel, naar Handlingerne ikke adle Menneskene, hvad er Adel da? nogle gamle maledede Forfædre, nogle Stamtavler, nogle Papirer; Gud hjælpe den Mand som Pergamentet adler. Og hvad Fortrin mener De vel en Adelsmand har i Guds Öjne?

Greven. Vi leve blandt Mennesker og ikke blandt Guder.

Frits (med bitter Latter). Blandt Mennesker, siger De, og ere da virkelig disse Mennesker, disse lave Uslinger, der gjerne bortfølge deres Ære og deres Döttres Dyd for et Smil af en Förste, ere de virkelig værd at man en gang i sit Liv skulde begaae en flet Handling for at faae diffes Agtelse, og, tilstaae mig dog, at man næsten maa handle flet for at faae den.

Greven. Fy Frits, hvo har lært Dig at kjende Verden saaledes?

Frits. Erfaring min Fader; Jeg kjender mange Mennesker, jeg har rejst udenlands med Læsner i tre Aar, men i alle de tre Aar, i alle de Lande, ved alle de Univerfiteter vi opholdte os, fandt vi kun eet eeneste ærligt, dydigt Menneske, og han blev miskjendt, blev foragtet, fordi han var fattig; ulykkelig Kjerlighed, Mangel og Kummer laae ham endelig i Graven, og Fred med ham der (törrer sine Öjne). O Möller! Möller! vi havde mangen glad Time famnen. (Pause). Hvad Under da, min Fader, om jeg elsker Læsner saa höjt, da jeg kjender Menneskene, da jeg kjender Verden, og veed at denne blide Ömhed, dette rolige deeltagende Hjerte, denne hellige Dyd findes saa sjælden.

Greven. Hjelper ikke, han maa bort i Morgen.

Frits. Jeg kom heller ikke for at tiltrygle mig Tilladelse om at Læsner maatte blive, dermed vilde jeg kuns fornærme ham, og det bevare mig Gud fra. Desuden forsikrer jeg Dem, min Fader, at det eneste hvorfor Læsner er blevet i Deres Huus har været Frygt for at fornærme Dem ved at forlade det, og han har fikkert ikke puttet et Stykke Bröd i sin Mund uden at rödme.

Greven. Saa er det jo ret vel, at jeg nu har fritaget ham fra dette Taknemmeligheds Offer.

Frits. I Morgen rejser Læsner, fordi De, hans Ære og hans Stolthed byder ham det; men tilgiv mig, i hvor end Skjæbnen driver ham hen, jeg følger ham, hans Glæder delede jeg, jeg maa ogsaa dele hans Kummer. Far vel, Fader! (græder) Tak for hver en ædel Tanke, for hvert et glad Öjeblik, for hver en dydig Fölelse De har præget i min Sjæl . . .

Greven. Frits, kunde Du forlade Din gamle Fader?

Frits. Jeg maa, mit Hjerte og mine Fölelser binde mig saa nöje til Læsner, jeg kan ikke leve uden ham, jeg vil heller ikke döe uden ham. Fader, Din Velsignelse, maaskee faaer jeg Dig aldrig mere at see, Gud veed, maaskee aldrig. Jeg forlader mit Fædreneland, drager ud i fremmede Lande og mellem fremmede Mennekker, skjuler mig for Verdens vanhellige Öjne, og i en Örk, mellem nøgne Sandklipper finder ved Læsners Barm et Paradiis.

Greven. Unaturlige Sön, gaae fra mig.

Frits. Uden Din Velsignelse, og maaskee endogsaa med Din Forbandelse, Fader — Gud hvor kunde jeg det.

Greven. Gaae.

Frits. Hör mig kuns engang, kuns een eeneste Gang endnu.

Greven. Bort figer jeg, eller . . . . .

Frits. Vel Fader, jeg gaaer da, men naar jeg længe har været fra Dem, naar de graa Haar böje Deres Hoved mod Graven, og De endelig mat og kummerfuld udaander Deres sidste Suk, o da vilde De ønske at De ikke havde forladt mig saaledes, at De ikke havde forladt Deres Søn med Forbandelser, at De ikke havde anraabt Himlen til Hævn fordi jeg ikke kunde være enig med Dem i Deres Fordomme, og nu gandske rolig, — far vel Fader, den almægtige Gud skjænke dem en lang og lykkelig Alderdom; (vil gaae).

Greven. Bliv siger jeg, og lær at kjende denne Ven. (Rækker ham Brevet) Læs og skiælv.

Frits (læser Brevet sagte). Ved den Gud, der skabte min Sjæl, Fader jeg befværger Dig, det er usandt, det er den forfæstede Lögn. — Men Himlen være mit Vidne, at Du ikke skal slippe saaledes Karlstejn; Karlstejn, med denne Haand skal jeg knuse Dig, og i min sidste Dødstime vil Verden takke mig, at jeg dræbte et Uhyre; (løber hurtig bort).

Nittende Scene.

Greven (allene).

Men Frits dog, hvor hidfig, hvor fremfælsende; bare han nu ikke gaaer hen og gjør en dum Streg i sin Hidfighed, som han siden evig vil for-

tryde. (Grunder). Befynderligt ellers, om Læsner skulde være uskyldig, — og Karlstejn altsaa en Bedrager, — umulig, han er jo Adelsmand; (ringer).

Tyvende Scène.

Greven. Hendrik.

Greven. Er Læsner hjemme?

Hendrik. Han er kommet for et Öjeblik tiden.

Greven. Er han ene?

Hendrik. Ja Herre.

Greven. Han skal komme.

Hendrik (gaacr).

Een og Tyvende Scene.

Greven (allene).

Mage til Uforskammenhed har man da aldrig kjendt; det Menneske man tager i Huset til sig og gjør vel imod, det Menneske man lader lære alt og opdrage som sit eget Barn, han staaer. En smuk Erkjendtlighed.

To og Tyvende Scene.

Greven. Læsner.

Greven. Jeg længes meget efter at tale med Dem.

Læsner. Saasnart Tjeneren kaldte mig — kom jeg.

Greven. Tör De see mig stift ind i Öjnene? stift — uden at rödme?

Læsner. Og hvorfor ikke? den Fattige tör gjerne see den Rige i Öjnene naar han er ærlig.

Greven. Men naar han nu ikke er ærlig?

Læsner. Saa bör han slaae Öjnene ned, angre sin Bröde, og undgaae ethvert Spejl, for ikke at see en Skurk.

Greven. Hm — rigtig, men naar han nu er en Tyv? (Pause). Naa min Herre, hvorfor svarer De ikke, finder De Dem maaskee truffet?

Læsner. I Sandhed Hr. Greve jeg forstaaer Dem ikke, og kuns Taknemmelighed holder mig fra at tvinge Dem til en nöjere Forklaring.

Greven. Dumdriftige, hele Huset skal kjende Dig og Din Skjændsel (kalder ud af Dören).

Tre og Tyvende Scene.

Greven. Læsner. Grevinden. Amalia og Hendriette.

Greven. Amalia, er denne Pung og disse Penge ikke Dine?

Amalia (forvirret). Retfærdige Gud — min Fader — nej — jo — men jeg . . . har . . . (falder i Afmagt i Moderens Arme).

Greven. Hvor ere disse Penge komne i Deres Gjemme?

Læsner. Hr. Greve jeg er ingen Tyv, jeg er en ærlig Karl, men, saa sandt som Gud lever, hverken kan eller bör jeg sige Dem det.

Grevinden. O mit stakkels Barn, hun döer i mine Arme.

Fire og Tyvende Scene.

De Forrige. Rettensbetjentene.

Den förste af Rettensbet. Er det her Hr. Læsner boer.

Greven. Ha, ventelig noget gandske nyt.

Læsner. Her er jeg, hvad godt?

Den Förste. Jeg har en Fordring paa Dem paa 4000 Rdlr. fra Baron Karlstejn, og tillige den strængeste Ordre, strax at lade Dem sætte i Arrest, om De ikke kan betale den.

Læsner. Han tager nok fejl, min Ven, jeg har först laant Pengene af Karlstejn for en Time siden.

Den Förste. Den Fordring jeg har lyder fra 96, og er altsaa over to Aar gammel, her er den, De har jo selv underskrevet den.

Læsner. Umuligt! (læser den) Naa Karlstejn, Karlstejn, Du driver det vidt.

Den Förste. Er det Deres Haand?

Læsner. Ja.

Den Første. Kan De betale?

Læsner. Nej.

Den Første. Ja saa er de saa god og følger med.

Grevinden. O Mand, beskjæm ham dog ikke.

Greven. Den Nedrige, aldrig en Skilling. (Gaaer).

Fem og Tyvende Scene.

De Forrige, Greven undtagen.

Grevinden. Aa hör min Ven, om fire Dage skal jeg afbetale alt.

Rettensbet. Min Ordre er streng, Deres Naade, det er min Pligt at opfylde den.

Læsner (til Grevinden). Lev vel, adle Frue, Tak for al den Godhed, for al den moderlige Önthed De nu i 23 Aar har viist mig, elsk mig som De elskede mig fordum, og miskjend mig ikke fordi Verden miskjender mig. Gud og Amalia kjende min Uskyldighed (kysser hendes Haand og gaaer med Rettensbetjentere.

Sex og Tyvende Scene.

Grevinden. Henriette. Amalia.

Grevinden. Amalia, mit kjære Barn. See paa Din Moder, ogsaa hun trænger til Tröst.

Ludvig krævede Gud til Vidne paa sin Uskyldighed, og han har endnu aldrig sagt Ufandhed.

Amalia (vaagner). Moder! Moder! hvor er han? Ludvig — er han? — hvor?

Grevinden. Rolig Barn, Tanken om at han er dydig maa aftørre vore Taarer.

Amalia. Ja Moder, ved Gud! han er uskyldig.

Grevinden. Mit Hjerte figer mig ogsaa han er det. (Tager Dem hver ved sin Haand). Kom Börn, her ville vi knæle, her ville vi udstrække vore Arme mod Himlen, og anraabe Gud om Tilgivelse, Han nægter ingen Hjælp, ingen Beskyttelse, og Bønner give svage Hjerter Trøst.
(De knæle alle tre).

Fader, Din Beskyttelse.

Dækket falder langsomt.

T r e d i e A c t.

Mörk Fængsel.

Förste Scene.

Läsner (allene).

Oh Amalia! saaledes er Verden, saaledes Menneskene, saaledes Skjæbnen; tidlig staae vi op om Morgenen og med Fryd og Beundring see vi Solens Opgang, uden at vide af, at vi inden dens Nedgang som Forbrydere slæbes til Retterstedet. — For saa Timer siden saa glad, saa lykkelig, saa rolig — og nu? — ikke glad, ikke lykkelig, men dog rolig; kuns Rigdom og Anseelse kan man röve mig, men ikke min Roe, ikke mit Hjerte, ikke min Dyd. Gud dömmen mig, lad saa Verden for-dømme mig; et heelt Land, en heel Verdens Bifald kan ikke veje op mod eet eeneste Smil af en rolig Samvittighed. (Det banker stærkt paa Dören).

Anden Scene.

Läsner. Slutteren.

Slutteren. En Satans Allarm, jeg troet De staae Dören ind (gaaer).

Tredie Scene.

Læsner (allene; seer efter ham).

Hvilket Menneske, skabt for at beröve sine Medmennesker det eeneste Gode De have — Deres Frihed. — Store Gud, saa tung blev dog ikke min Skjæbne.

Fjerde Scene.

Læsner. Slutteren og Karlstejn.

Karlstejn. Min kjære Sören, jeg önskede gjerne at være ene med dette Menneske.

Slutteren. Som Baronens befaler (gaaer).

Femte Scene.

Læsner. Karlstejn.

Karlstejn. Du undrer Dig nok kjere Læsner over at see mig her?

Læsner. Aldeles ikke, en Skurk tör komme der, hvor den Retskafne staaer tilbage.

Karlstejn. Du miskjender mig; dog, Din Tilstand undskylder Dig.

Læsner. Menneske, prøv ikke paa at skjule Dig. Dækket er faldet, og Du er blottet. For-gjæves vilde Du föge Udflugter og Besmykkelser, forgjæves aaraabe Himlen til Vidne paa Din Uskyl-

dighed, jeg har seet Dine Forbrydelser — og —
 kjender Dig. Karlstejn, vend Dit Blik mod Him-
 len og skjælv. Endogfaa her staae vi for Guds
 Aafsyn, endogfaa her skuer han dybt i vore Hjer-
 ters inderste Vraaer, og ingen Tanke, ingen Fö-
 lelse, intet Anslag er skjult for ham. Du er riig,
 Adel, og maaskee endogfaa æret af mange, der
 ikke kjende Dig; Jeg er fattig, vanæret, be-
 skjæmmet og foragtet som en Forbryder, men for
 alt dit Guld, for al din Pragt, vilde jeg ikke bort-
 bytte een eeneste Sekunde i hele mit Liv; Dukjen-
 der ikke, har aldrig kjendt den stille Roe, den
 blide Tröst, som Uskyldigheden finder i sig selv,
 naar den foragtes og miskjendes. Viis mig Böd-
 delens Sværd, true med at hugge til, og ikke mit
 Öjelaag vil krympe sig for dens Slag; rolig vilde
 jeg gaae Döden i Möde, rolig gaae ned i min
 Grav, uden at een eeneste levende Skabning vilde
 takke Gud for min Tilintetgjörelse, mens Tusin-
 de forförte Piger, Tusinde vanærede Koner, öns-
 ke at hvert et Pust Du drager, maatte være dit
 sidste.

Karlstejn. Aa, faa hold da din Mund en-
 gang.

Læsner. Ikke fandt Karlstejn, Du vaag-
 ner. O Gud! tank Dig tilbage for 11 Aar siden,
 da vi förste Gang faae hverandre. Du stod græ-
 dende ved en Steentrappe, og rev to Sölvknapper

af din Trøje, som Du gav en fattig Kone fordi Du ingen Penge havde. Dengang var Du en god uskyldig Dreng, Du handlede som Du tænkte, og Du tænkte ikke fler; dit Hjerte var barnligt ömt, og kjendte ikke nogen Brøde. Min Gud, hvor Tiden kan forandre Mennesket.

Karlstejn. Karl, drömmer Du, eller er Du fra Forstanden? Mener Du jeg er kommet herlid for at höre dine Sentenser? kan Du betale?

Læsner. Menneske, om Du ikke frygter for dette, saa frygt Dig for et Hisset; skjælv for hin Dag, da man klæder Dig af til Samvittigheden, da dit Hierte sees uden Skygger, da vi skulle dömmes af Gud, da Ahner og Rang svinde bort, og Mennesket ene staaer tilbage. Ak! Karlstejn, vend dit Öje bort — jeg gyfer — der var en Tid da Du ikke var saa.

Karlstejn. Fængsels Luften har forvildet Dig; jeg kom heller ikke for at være Vidne dertil, jeg vilde blot sige Dig at Nöden drev mig til at indkræve de Penge Du skyldte mig, og at jeg gandske vist havde ventet at Greven havde betalt for Dig, naar han faae at Creditor var saa alvorlig.

Læsner. At Bevifet var skrevet fra 96, og jeg havde laant dem 99; at Du havde stjålet min Pung og beskyldt mig for Tyv, skeedte nok af Distraction.

Karlstejn. Stjæle Din Pung . . . jeg . . .
Du rafer Menneske; dog, en Følge af en svag
Hjerne.

Læsner. Vant til at lyve og begaae Mis-
gjerninger kan Du ikke længere rødme; men,
Mennesket hører dog aldrig op at være Menneske,
og din hele Stilling, din Forlegenhed, dit fordreje-
de Öjekast, alt vise mig tydelig; at min Formod-
ning var rigtig.

Karlstejn. Naa ja, Diævel, Karl, saa var
det da ogsaa mig, som tog Pungen, som sendte
den gamle Mand ud for at narre Dig, som . . .
Dog, hvor vil jeg her spille Tiden med at fortælle
Dig det, som Du allerede veed; maaskee sidder
Amalia længselsfuld hjemme og udstrækker Armene
efter mig.

Læsner. Gaae og tie, den Dydiges Navn
vanhelliges paa Dine Læber.

Karlstejn. Troe for mig hvad Du vil,
din Troe gjør mig hverken mere eller mindre lyk-
kelig, men i Aftes saasnart Du var trukket i Ar-
rest, gik jeg til Greven, bad om hans Datter, og
fik Ja.

Læsner. Lad mig dog have Fred i mit
Fængsel.

Karlstejn. Som Du vil; men om 14 Da-
ge skal Du faae at see i Aviferne: Kopulerede, Ama-
lia Byrmont og Baron Karl v. Karlstejn.

Læsner. Ak Karlstejn, nu kryber jeg i Stövet for Dig, nu fornædret jeg mig til Bönner. Lad mig komme ud blot en Time, blot en halv, blot et Qvarteer, og jeg vil evig blive her, jeg vil skrive for Dig, arbejde, gjøre alt hvad Du vil, men jeg befværger Dig, lad mig kuns nu komme ud et Qvarteer.

Karlstejn. Ha! ha! ha! hjertelig gjerne, det kommer ene og allene an paa Dig selv; Du skriver dit Navn paa denne Seddel, og Du er frie, de 4000 Rdlr. ere Dine, og Du kan forlade dette Lyftsloot hvad Öjeblik Du behager. — See der, læs.

Læsner (læser höjt). Jeg Underskrevne, Ludvig Læsner, frastaaer al Ret paa Amalia Byrmont, da jeg med to Vidner kan bevise, at hun har givet Baron Karl v. Karlstejn en Gunst, som ethvert andet Fruentimmer vilde have nægtet ham. — (Pause).

Karlstejn. Naa, hvad betænker Du Dig paa? vil Du skrive? fy hvor Du gloer paa mig; vil Du skrive, siger jeg? Vidnerne staae her udenfor, de ere allerede betalte; skal de komme?

Læsner (stirrer paa ham). Karlstejn!

Karlstejn. Hvi kalder Du paa mig for? jeg er her jo, seer Du mig maaskee ikke; jeg vil lade dem komme ind, saa kan Du selv höre om de ere duelige.

Læsner (river Papiret i Stykker). O Karlstejn, Karlstejn, at jeg med denne Stemme kunde faae din Samvittighed til at vaagne, kunde faae Dig tilbage igjen paa Dydens Vej inden Du som et Affkum synker ned i din Grav, endogfaa Amalia vilde jeg gjerne opofre.

Karlstejn. Hold din forbandede Tunge med dine Prækener, og svar mig, eller jeg prygler Dig; Du er i min Vold.

Læsner. Jeg staaer i Guds Vold.

Karlstejn. He! he! hi! i Guds Vold, du Diævel!

Læsner. Gaae fra mig, endogfaa inden for dette Fængsels Mure er Du for ond til at drage din Aande.

Karlstejn (trækker en Dolk). Saa, i hede Helvede, svar mig da, eller . . .

Læsner. Fraaden vælter sig skummende ud af din Mund, fy Karlstejn, jeg beder Dig, gaae fra mig.

Sjette Scene.

De Førrige. Arrestforvareren med Nøgler.

Karlstejn (næsten rasende). Du vil altsaa ikke, Du vil ikke? Arrestforvarer, bind ham, læg ham i de stærkeste Lænker, kast ham ned i det forreste Hul, hvor ingen Solstraale nogenfinde kan

komme, og hvor Ögler og Slinger kunne udfæ hans Marv. Du skal sulte, Du skal smægte, Du skal pines faa hvert et af dine Been kan knage i Dig; og naar Hungeren har forandret dine röde funde Kinder til gustent, slappet Skind og Been; naar dine brune Öjne ere blevne lysgrønne, og klare staae stive i dit Hoved som for at rævne; naar Græmmelse, Mathed og Svindsot have afpillet dit Kjød til de törre Knokler, og Du fortvivlet ligger her og vælter Dig i dit fölende Skarn, da skal Amalia og jeg give Dig en Almisse; ho! ho! ho! elendige Nar, Du skal föle min Hævn og min blodige Magt, alle Helvedes forfeste Furier dandse om dit Leje, de forstyrre Din Roe, de plage Dig i Sövn. Huh, Satan og alle hans Diævre udfpinde hver en Traad af dine Tarme til Qval og evig dödsfulde Marter. (Gaaer ud med Slutteren).

Syvende Scene.

Læsner (allene).

Gud, endogfaa han er din Skabning, endog faa han fik disse store Gaver til at kunne gjøre sin Medmennesker lykkelige; men, vee ham, faa han bruger dem, vee ham naar han engang vaagner og indseer sine Misgjerninger. Anger og Fortrydelse vil blive hans Lod — og Guds Naade over ham i hans sidste Stund. — Amalia, Du skulde blive hans

Kone, Karlstejns Kone — umulig, Du kunde aldrig blive mig utroe, og om end din Fader vilde tvinge Dig, saa vilde Amalia heller böde fit Liv end bryde fit Löfte.

Ottende Scene.

Læsner. Slutteren.

Slutteren. Han hörte vel den stränge Ordre, som Baronnen gav mig, angaaende at kaste ham ned i det forte Hul. Ja, det maae jeg föolge, ellers mister jeg mit Bröd. Dog, jeg har för for Penge hjulpet saadan en arm Diævel, og derfor han giver mig to Mark om Ugen, see saa skal vi nok komme ud af det; men har han ingen Penge, saa allo marsch ned med ham i Hullet. (Det banker stærkt). Saa gid Fanden havde den Banken (gaaer).

Niende Scene.

Læsner (allene).

Oh, at det var Frits; jeg vilde kaste mig i hans Arme, trykke ham tæt til mit Bryst, og Fölelsen om at jeg havde en Ven vilde bringe mig til at glemme hvor jeg var.

Tiende Scene.

Læsner. Slutteren. Frits.

Læsner (falder i Frits Arme). Min Frits!

Frits. Ludvig, saaledes finde Hjerterne stedse hinanden, saaledes er Ukyld og Dyd stedse den samme paa Verdens Throne og i Forbrydere-rens Fængsel. Kom, Du er frie.

Læsner. Frits, virkelig frie? og hvordan da?

Frits. Videre herom naar vi gaae hjem.

Læsner. Og Karlstejn.

Frits. Har jeg nödt til at rejse, inden 14 Dage er han ude af Landet; endogfaa mange andre Omstændigheder nöde ham dertil. (gaae begge).

Slutteren. Holla, holdt, hvorhen? her slipper man ikke ud som man slipper ind.

Frits. Der, læs.

Slutteren. Seglet er der, ja det har sin Rigtighed, derimod kan intet figes.

(Begge gaae).

Ellevte Scene.

Slutteren (allene).

Lad dem kuns gaae, det forfultene Kram, der ikke kunde give mig en Skilling for Natte-logis, de komme vel nok igjen.

Tolvte Scene.

Slutteren. Læsner. Frits.

Frits. Vil han ikke være saa god at lukke os ud.

Slutteren. Ih, hevare os Gud, ere de der igjen, jeg troede saamen ikke jeg skulde have den Ære at see dem.

Frits. Han har jo Nöglerne, saa vi nødes vel at komme igjen.

Slutteren. Derfor skulde de unge Her- rer ikke være saa gesvindte af dem. See nu, naar de befale er jeg til deres Tjeneste.

(Alle gaae).

Skuepladsen forandres. Det forrige Værelse i Grevens Huus.

Trettende Scene.

Amalia (allene).

Bort herfra, bort; nægter man mig at leve med ham, man skal ikke nægte mig at døe med ham, man skal ikke kunne rive mig ud af hans Arme. O Ludvig, et Fængsel med Dig vil blive et Tempe, og aldrig har Haabets Smil været saa trøstende, saa tryllende som nu. Men hurtig, förend der kommer nogen.

Fjortende Scene.

Amalia. Henriette.

Henriette. Hvorhen saa hastig, eller gaaer Du maaskee fordi jeg kommer?

Amalia. Jetta, hvor kunde Du nu troe det?

Henriette. Naa, men faa fig mig da hvor Du vilde hen?

Amalia. Jeg — jeg vilde ingen Steder hen.

Henriette. Ingen Steder, og Du har Kaabe paa.

Amalia. Jeg frøs, og derfor tog jeg den om mig i en Haft.

Henriette. Frøs; fryse om Sommeren, drømmer Du Pige? maa jeg gjatte?

Amalia. Gjatte, ih nu, ja det maa Du saamen gjerne.

Henriette. Ikke sandt, Du vilde have taget Flugten og löbet hen hos Ludvig?

Amalia. For Guds Skyld, röb mig ikke.

Henriette. Naa naa, din lille Gaas, vær Du kuns ikke bange, Læsner er frie.

Amalia. Gud, er han virkelig frie? oh fortæl mig det.

Henriette. Saasnart Rettensbetjentene vare gaaet bort med ham, kom Frits hjem, og da vi fortalte ham, at Karlstejn havde ladet Læsner arrestere, löb han strax hen til ham, tvang ham til at give Læsner frie, og . . . Tys, din Moder ringer, jeg maa gaae. Inden faa Öjeblikke vil Frits vare her med Ludvig. (Gaaer).

Femtende Scene.

Amalia (allene).

Ludvig frie. Gode Gud, Dig være helliget min første Tak, min første Følelse, min første Glædestaare. Da alt Haab var forsvundet, tyede jeg i mit Kammers lønligste Vraae, jeg bad til Dig Fader, og — jeg fik Trøst. O almagtige Gud! kunne mine Læber takke Dig, som mit Hjerte; dog, Du gav os alt, kuns ikke Evne til at udtrykke vore Følelser.

Sextende Scene.

Amalia. Læsner. Frits.

Stum Omfavnelse.

Læsner. Amalia — Pige.

Amalia. Læsner — Ludvig — Du frie og i mine Arme.

Læsner. Det var det første Kys, naa Gud velsigne Dig.

Amalia. Jeg har længtes saa meget efter Dig.

Læsner. Og dog vilde Du have gaet nu?

Amalia. Hvoraf veed Du det?

Læsner. Det siger Din Hat, Dit Slør, Din Kaabe mig.

Amalia. Er Du nysgjerrig?

Læsner. Jeg troede ikke at den Elskende havde nogen Hemmelighed for sin Elskede.

Amalia. Naa, saa viid da, at jeg vilde have rømt Huset, vilde løbet igjennem mig for ubekjendte Gader, og gaaet hen til Dit Fængsel, vilde have styrtet mig gjennem Vagten og i dine Arme. Og havde man nægtet mig at komme ind, o saa havde jeg lagt mig udenfor Fængslets Jerndørre, kysset Støvet af min Ludvigs Trin, og blevet liggende til Tyrannen selv var kommet; da først havde jeg rejst mig, favnet hans Knæ, tryglet om Tilladelse at indlades, og ingens Hjerter er saa haardt, at det jo maae give efter for en elskende Piges Taarer.

Læsner. Og det vilde Du?

Amalia. Kunde Du tvivle, kunde Ludvig tvivle om Amalias Kjerlighed, saa fortjente han ikke at elskes saa højt.

Frits. Intet Haandtryk, intet venlig Öjekast til mig, det var jo dog Frits, som ræddede Ludvig.

Amalia. Broder, Kjerlighed gaacr for Venskab.

Frits. Men naar nu Kjerlighed tager alt, bliver jo intet tilbage for Venskab.

Amalia (kysser Ludvig ret trygt). Jo, Kjerlighed er nøjsom.

Frits (leende). Det seer jeg.

Amalia. Der Frits, der Ludvig, modtager hver min Haand, jeg har to Hænder, men kuns et Hjerte.

Alle tre favne hinanden.

Syttende Scene.

De Forrige. Grevinden.

Grevinden (skiller dem ad). Börn, Börn, hvor nænte i at nyde denne Glæde uden at dele den med Eders Moder. Ak! dersom I vidste hvor et Smiil af et Barn lønner en Moder for al sin Møje, for al sin Kummer, som Eders Luner ofte forskaffe hende. O, I vilde sikkert ikke være saa sparsomme paa et Smiil.

Amalia. Moder! tilgiv os, men i Glædens Nydelse glemmer man alt, undertiden ogsaa sig selv.

Greven. Det var bedre, om man ikke glemte sig, dog det skal være Eder tilgivet. (Til Læsner) Deres Uskyldighed vide vi alle, og vi vente kuns Tilgivelse for at vi engang have kunnet tvivle. Min Mand veed alt, endogfaa Deres Kjerlighed til Amalia, han samtykker, og det nye Gods han har kjøbt bliver Deres.

Læsner. Kjære Moder! nægt mig ikke at kalde Dem saa; i 23 Aar har det været mig tilladt, og

jeg troer ikke nogenfinde at have misbrugt dette Navn.

Grevinden. Nej Læsner, det har De aldrig og kunde De aldrig; men som Moder falder jeg Dem allerede strax befværlig med en Bön.

Læsner. Oh, det er saa födt for en Sön at opfylde sin Moders Bönner.

Grevinden. Saa hör mig da: Min Mand sidder nu allene inde i sin Stue, og græmmer sig over, at han engang i sit Liv har gjort Dem Uret. — Læsner! De kjender ham, De veed hvor inderlig det gör ham ondt, naar han troer at have fornærmet nogen. Vilde De gaae ind til ham, vilde De forekomme ham, Læsner, vilde De? Det er den förste Pligt jeg fordrer af Dem som Sön.

Læsner. Oh! at jeg kunde opfylde ethvert af Deres Önsker som dette.

Grevinden. For fildigt, der er han.

Attende Scene.

De Forrige, Greven.

Greven. Man straffer mig haardt for en Fejltagelse. (Rækker Læsner Haanden) Kan De tilgive mig, jeg tilstaaer min Mistanke var skrækkelig; dog, ved Gud! mit Hjerter havde ingen Deel i denne Bröde.

Læsner (öm). De er jo min Fader, og en Sön har aldrig noget at tilgive sin Fader.

Greven. 'Ja Ludvig, De skal være min Sön, De fortjener at være det, See der, Börn, (lægger Amalias og Ludvigs Hænder sammen) Guds Velsignelse være evig over Eder!

Gre v i n d e n . Gid ingen Taare, ingen Kummer væde Eders Öje, gid I stedse leve faa lykkelige som . . .

Greven. Grev Byrmont og hans Kone (Greven favner sin Kone).

Ludvig og Amalia. Vore Fölelser være Deres Tak.

Ludvig (til Frits), Sumus Troes, — Illum est.

Dækket falder.
